

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ترجمہ مبانی تکملة المنہاج

(جلد دوم)

مؤلف:

آیتا... العظمی سید ابوالقاسم خوئی

مترجم:

علیرضا سعید

سرشناسه	: خوئی، ابوالقاسم، ۱۲۷۸ - ۱۳۷۱.
عنوان قراردادی	: تکمله المنهاج، فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه مبانی تکمله المنهاج / مؤلف سید ابوالقاسم خوئی؛ مترجم علیرضا سعید؛ با دیباچه ای از عباسعلی عمید زنجانی.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ج ۲.
شابک	: 978-600-114-170-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: فتوای شیعه - قرن ۱۴
موضوع	: فقه جعفری - رساله عملیه
شناسه افزوده	: سعید، علیرضا، مترجم
شناسه افزوده	: عمید زنجانی، عباسعلی، ۱۳۱۶ - مقدمه نویس
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۴ ۸۰۹۵۳ م ۹ / خ ۹ / ۱۸۳ BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷ / ۳۴۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۸۶۴۸۰

انتشارات خرسندی

نمایشگاه و فروشگاه کتب فقهی، حقوقی و مجموعه قوانین

خیابان انقلاب - خیابان فخر رازی - خیابان لافی نژاد - نرسیده به

خیابان دانشگاه - پلاک ۱۷۴ - واحد ۲

تلفن ۵-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵-۶۶۴۹۰۵۸۴

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

ترجمه مبانی تکمله المنهاج (جلد ۲)

مؤلف: آیت الله العظمی سید ابوالقاسم خوئی (ره)

مترجم: دکتر علیرضا سعید

ویراستار: خانم ل. مقدمی

با دیباچه: آیت الله دکتر عباسعلی عمید زنجانی

چاپ ششم: ۱۳۹۴ - تیراز: ۵۰۰ جلد - قیمت: ۲۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۱۷۰-۶ ISBN: 978-600-114-170-6

فهرست

بخش اول: حدود

فصل اول: اسباب اثبات حدود	۲۳
سبب اول: زنا	۲۳
گفتار اول - زنا و طرق اثبات آن	
۱. تعریف زنا	۲۳
۲. حکم وطی به شبهه	۲۴
۳. شبهه مسقط حد	۲۵ (مسأله ۱۳۴)
۴. شروط لازم جهت ثبوت حد	۲۶ (مسأله ۱۳۵)
۵. ادعای اکراه و اجبار بر زنا	۲۷ (مسأله ۱۳۶)
۶. ثبوت زنا با اقرار و شهادت شهود	۲۸ (مسأله ۱۳۷)
۷. لزوم چهار مرتبه اقرار جهت ثبوت حد	۲۹ (مسأله ۱۳۸)
۸. انکار بعد از اقرار به زنا	۳۰ (مسأله ۱۳۹)
۹. جواز عفو زانی اقرارکننده از سوی امام(ع)	۳۱ (مسأله ۱۴۰)
۱۰. عدم اجرای حد به صرف باردار شدن زن	۳۲ (مسأله ۱۴۱)
۱۱. لزوم وجود چهار شاهد برای اثبات حد	۳۳ (مسأله ۱۴۲)
۱۲. مشاهده و حس، شرط استماع شهادت	۳۳-۳۴ (مسأله ۱۴۳)
۱۳. لزوم تطابق اظهارات شهود با یکدیگر	۳۴-۳۵ (مسأله ۱۴۳)
۱۴. شهادت زنان بر بکارت زن و برداشته شدن حد از او	۳۵ (مسأله ۱۴۴)
۱۵. عدم ثبوت حد بر زن در صورت شهادت همسر او	۳۶ (مسأله ۱۴۵)
۱۶. پذیرش شهادت شهود علیه مشهود علیه متعدد	۳۶-۳۷ (مسأله ۱۴۶)
۱۷. عدم جواز تأخیر در اجرای حد بعد از ثبوت آن	۳۷ (مسأله ۱۴۷)
۱۸. نقش توبه در سقوط حد	۳۷-۳۸ (مسأله ۱۴۸)

۱۹. اجرای حدّ قذف بر شهود کمتر از چهار نفر. ۳۹ (مسأله ۱۴۹)
 ۲۰. یکسان بودن احکام زنا در مورد فرد مسلمان و کافر. ۳۹ (مسأله ۱۵۰)

گفتار دوم - انواع حدزانی و شرایط و نحوه اجرای آن

۱. حدّ زناى با محارم، ۴۳-۴۰ (مسأله ۱۵۱)
 ۲. حدّ زناى کافر ذمى با زن مسلمان ۴۳ (مسأله ۱۵۲)
 ۳. حدّ زناى به عنف ۴۴ (مسأله ۱۵۳)
 ۴. حدّ زناى پيرزن و پيرمرد ۴۵ (مسأله ۱۵۴)
 ۵. حدّ زناى محصن و محصنه ۴۷-۴۶ (مسأله ۱۵۴)
 ۶. حدّ زنا با دختر نابالغ يا زن ديوانه ۴۸-۴۷ (مسأله ۱۵۵)
 ۷. حدّ زناى زن با بستر نابالغ ۴۸ (مسأله ۱۵۶)
 ۸. حدّ زناى غير محصن ۵۰-۴۸ (مسأله ۱۵۷)
 ۹. شرایط احصان مرد ۵۲-۵۰ (مسأله ۱۵۸)
 ۱۰. شرایط احصان زن ۵۴-۵۳ (مسأله ۱۵۹)
 ۱۱. حکم زناى مطلقه رجعيه ۵۶-۵۴ (مسأله ۱۶۰)
 ۱۲. حکم زناى همسر در طلاق خلع ۵۶ (مسأله ۱۶۱)
 ۱۳. حدّ زناى برده و کنيز ۵۷-۵۶ (مسأله ۱۶۲)
 ۱۴. جواز تأخير حدّ تازيانه در مورد زن مستحاضه ۵۷ (مسأله ۱۶۳)
 ۱۵. نحوه اجرای حدّ تازيانه بر مريض ۵۸ (مسأله ۱۶۴)
 ۱۶. حکم اثبات چندین زناى متعدد ۵۹-۵۸ (مسأله ۱۶۵)
 ۱۷. قتل زناکار در مرتبه چهارم ۵۹ (مسأله ۱۶۶)
 ۱۸. نحوه اجرای حدّ بر زن باردار ۶۱-۶۰ (مسأله ۱۶۷)
 ۱۹. عدم سقوط حدّ از مجنون ۶۱ (مسأله ۱۶۸)
 ۲۰. عدم جواز اجرای حدّ در سرزمین دشمن ۶۱ (مسأله ۱۶۹)
 ۲۱. نحوه اجرای حدّ در خصوص فرد پناهنده به حرم مکه ۶۲-۶۱ (مسأله ۱۷۰)
 ۲۲. ترتیب اجرای چند حدّ متفاوت بر فرد ۶۲ (مسأله ۱۷۱)
 ۲۳. نحوه اجرای حدّ رجم (سنگسار) مرد و زن ۶۳-۶۲ (مسأله ۱۷۲)
 ۲۴. حکم فرار مرد يا زن در حین اجرای رجم يا جلد ۶۵-۶۳ (مسأله ۱۷۳)
 ۲۵. وجوب حضور مردم در حین اقامه حدّ ۶۵ (مسأله ۱۷۴)
 ۲۶. چه کسی حق شرکت در اجرای حدّ را دارد؟ ۶۶ (مسأله ۱۷۵)
 ۲۷. نحوه اجرای حدّ جلد (تازيانه) بر مرد و زن ۶۸-۶۷ (مسأله ۱۷۶)
 ۲۸. جواز اجرای حدود توسط حاکم جامع الشرايط ۷۰-۶۸ (مسأله ۱۷۷)

۲۹. اجرای حدود براساس علم حاکم (قاضی)..... ۷۱-۷۰ (مسأله ۱۷۸)

۳۰. اشتراک فرد زنده و مرده در احکام زنا (زنا با مرده) ۷۱ (مسأله ۱۷۹)

سبب دوم حدّ - لواط ۷۲

گفتار اول - لواط، انواع حدّ و طرق اثبات آن

۱. تعریف لواط و راههای اثبات آن ۷۳-۷۲ (مسأله ۱۸۰)

۲. حدّ لواط در مورد محصن و غیر محصن ۷۵-۷۳ (مسأله ۱۸۱)

۳. حکم لواط با مجنون ۷۵ (مسأله ۱۸۲)

۴. حکم لواط با صغیر ۷۵ (مسأله ۱۸۳)

۵. حکم لواط مولا با برده و ادعای اکره او ۷۵ (مسأله ۱۸۴)

۶. حکم لواط کافر ذمی با مسلمان ۷۶ (مسأله ۱۸۵)

گفتار دوم - کیفیت اجرای حدّ لواط (قتل)

۱. قتل با شمشیر یا سوزاندن یا ۷۸-۷۶ (مسأله ۱۸۶)

سبب سوم حدّ - تفخیذ

۱. تعریف تفخیذ و حدّ آن ۸۰-۷۸ (مسأله ۱۸۷)

۲. قتل در سومین مرتبه تفخیذ ۸۰ (مسأله ۱۸۸)

۳. حکم خوابیدن دو مرد عریان زیر یک لحاف ۸۲-۸۰ (مسأله ۱۸۹)

۴. توبه لواط کننده قبل یا بعد از اقامه شهود ۸۴-۸۳ (مسأله ۱۹۰)

۵. حکم لواط با میت ۸۴ (مسأله ۱۹۱)

سبب چهارم حدّ - ازدواج با زن ذمی بدون اذن زن مسلمان

۱. حکم ازدواج و نزدیکی با زن ذمی بدون اذن همسر مسلمان ۸۴ (مسأله ۱۹۲)

۲. حکم نزدیکی با کنیز بدون اذن همسر ۸۵ (مسأله ۱۹۲)

سبب پنجم حدّ - بوسیدن پسر از روی شهوت توسط موم

۱. حدّ تازیانه برای بوسیدن پسر در حال احرام از روی شهوت ۸۶-۸۵ (مسأله ۱۹۳)

سبب ششم حدّ - مساحقه

۱. حدّ مساحقه در خصوص زن محصن و غیر محصن ۸۷-۸۶ (مسأله ۱۹۴)

۲. حکم تکرار مساحقه ۸۸ (مسأله ۱۹۵)

۳. اثر توبه مساحقه کننده ۸۹ (مسأله ۱۹۶)

۴. حکم انتقال نطفه زوج از طریق مساحقه ۸۹ (مسأله ۱۹۷)

سبب هفتم حدّ - قوادى

۱. تعريف قوادى ۸۹
۲. طريق اثبات قوادى ۸۹-۹۰ (مسأله ۱۹۸)
۳. حدّ قوادى ۹۰-۹۱ (مسأله ۱۹۹)
۴. عدم جواز تبعيد و تشهير زن قواد ۹۱ (مسأله ۱۹۹)

سبب هشتم - قذف

۱. تعريف قذف ۹۱
۲. تقاضای مقذوف شرط اجرای حدّ قذف ۹۱ (مسأله ۲۰۰)
۳. بلوغ و عقل شرط اجرای حدّ قذف ۹۲-۹۳ (مسأله ۲۰۱)
۴. شروط لازم در مقذوف جهت اجرای حدّ ۹۴-۹۵ (مسأله ۲۰۲)
۵. عدم جواز اجرای حدّ قذف بر پدر توسط پسر ۹۵-۹۶ (مسأله ۲۰۲)
۶. قذف افراد متعدّد و حکم آن ۹۶-۹۷ (مسأله ۲۰۳)
۷. عفو قاذف ۹۷ (مسأله ۲۰۴)
۸. به ارث رسیدن حق اجرای حدّ قذف ۹۸ (مسأله ۲۰۵)
۹. حق اجرای حدّ قذف متعلق به مقذوف است نه پدر او ۹۹ (مسأله ۲۰۶)
۱۰. تکرار حدّ قذف ۹۹ (مسأله ۲۰۷)
۱۱. تکرار قذف در مورد شخص واحد ۹۹ (مسأله ۲۰۸)
۱۲. موارد سقوط حدّ قذف ۱۰۰ (مسأله ۲۰۹)
۱۳. رجوع یکی از شهود قذف و حکم آن ۱۰۰ (مسأله ۲۱۰)
۱۴. حدّ قذف و نحوه اجرای آن ۱۰۰-۱۰۱ (مسأله ۲۱۱)
۱۵. طريق اثبات قذف ۱۰۱ (مسأله ۲۱۲)
۱۶. قذف متقابل دو نفر و سقوط حد از هر دو ۱۰۱ (مسأله ۲۱۳)

سبب نهم - دشنام دادن به پیامبر (ص)

۱. وجوب قتل دشنام دهنده به پیامبر (ص) ۱۰۱ (مسأله ۲۱۴)
۲. وجوب قتل دشنام دهنده به فاطمه زهرا و ائمه معصومین علیهم السلام ۱۰۱ (مسأله ۲۱۴)
۳. عدم نیاز به اذن حاکم جهت اجرای حدّ ۱۰۲ (مسأله ۲۱۴)

سبب دهم - ادعای پیامبری

۱. وجوب قتل مدعی نبوت ۱۰۲ (مسأله ۲۱۵)
۲. عدم نیاز به اذن حاکم جهت اجرای حدّ ۱۰۲ (مسأله ۲۱۵)

سبب یازدهم - سحر و جادو کردن

۱. قتل ساحر مسلمان ۱۰۳ (مسأله ۲۱۶)
۲. عدم قتل ساحر کافر ۱۰۳ (مسأله ۲۱۶)
۳. سقوط حد قتل با توبه ۱۰۳ (مسأله ۲۱۶)

سبب دوازدهم - نوشیدن مسکرات

۱. بلوغ، عقل و علم به حرمت مسکرات شرط اجرای حد ۱۰۳-۱۰۵ (مسأله ۲۱۷)
۲. کم یا زیاد نوشیدن شراب و حکم آن ۱۰۵ (مسأله ۲۱۷)
۳. حکم نوشیدن مایع مخلوط به شراب ۱۰۵-۱۰۶ (مسأله ۲۱۸)
۴. جوشاندن آب انگور و حکم آن ۱۰۶ (مسأله ۲۱۹)
۵. طریق اثبات حد ۱۰۷ (مسأله ۲۲۰)
۶. حد شرب خمر ۱۰۷-۱۰۸
۷. نحوه اجرای حد تازیانه ۱۰۹ (مسأله ۲۲۱)
۸. تکرار حد شرب خمر ۱۰۹ (مسأله ۲۲۲)
۹. شهادت بر استفراغ کردن شراب ۱۱۰ (مسأله ۲۲۳)
۱۰. شرب خمر با اعتقاد به حلال بودن آن ۱۱۰-۱۱۱ (مسأله ۲۲۴)
۱۱. توبه شرابخوار و حکم آن ۱۱۲ (مسأله ۲۲۵)
۱۲. جواز عفو شرابخوار از سوی امام (ع) ۱۱۲ (مسأله ۲۲۶)

سبب سیزدهم - سرقت

۱. شروط لازم در سارق جهت اجرای حد ۱۱۳-۱۱۸
۲. عدم اجرای حد بر سارق در سال قطعی ۱۱۹ (مسأله ۲۲۷)
۳. شرط نیست که حرز در مالکیت صاحب مال باشد ۱۱۹ (مسأله ۲۲۸)
۴. سرقت از خانه‌ای که درش باز باشد ۱۱۹ (مسأله ۲۲۹)
۵. سرقت اجیر و مهمان از مال موجر و میزبان ۱۲۰ (مسأله ۲۳۰)
۶. هتک حرز توسط یک نفر و بردن مال توسط دیگری ۱۲۰ (مسأله ۲۳۱)
۷. شرکت در سرقت و حکم آن ۱۲۱ (مسأله ۲۳۲)
۸. عدم قطع دست پدر به جهت سرقت مال فرزند ۱۲۱
۹. مخفیانه ربودن مال، شرط اجرای حد ۱۲۲
۱۰. تعلق مال به غیر، شرط اجرای حد ۱۲۲
۱۱. سرقت مال برده توسط مولا ۱۲۲-۱۲۳
۱۲. سرقت پرنده و سنگ مرمر ۱۲۴ (مسأله ۲۳۳)

۱۳. مقدار مال مسروق ۱۲۵-۱۲۴
۱۴. سرقت کفن از قبر ۱۲۸-۱۲۶ (مسأله ۲۳۴)
۱۵. ثبوت حد سرقت از طریق شهادت ۱۲۹ (مسأله ۲۳۵)
۱۶. ثبوت حد سرقت با یک مرتبه اقرار ۱۳۰-۱۲۹ (مسأله ۲۳۶)
۱۷. ادعای مالکیت مال از سوی سارق ۱۳۰ (مسأله ۲۳۷)
۱۸. کیفیت اجرای حد قطع و مراتب آن ۱۳۱-۱۳۳ (مسأله ۲۳۹)
۱۹. ثبوت چندین سرقت در مورد سارق ۱۳۳ (مسأله ۲۴۰)
۲۰. عدم جواز قطع دست چپ به جای دست راست ۱۳۳ (مسأله ۲۴۱)
۲۱. قطع دست راست حتی در صورت فقدان دست چپ ۱۳۴ (مسأله ۲۴۲)
۲۲. از بین رفتن دست راست سارق قبل از اجرای حد ۱۳۵ (مسأله ۲۴۳)
۲۳. سقوط حد قطع دست از سارق فاقد دست راست ۱۳۶-۱۳۵ (مسأله ۲۴۴)
۲۴. تأثیر توبه در حد سرقت ۱۳۷ (مسأله ۲۴۵)
۲۵. قطع دست چپ سارق به جای دست راست توسط مجری حد ۱۳۷-۱۳۸ (مسأله ۲۴۶)
۲۶. لزوم درمان دست سارق پس از اجرای حد ۱۳۸ (مسأله ۲۴۷)
۲۷. مرگ سارق در اثر اجرای حد ۱۳۹ (مسأله ۲۴۸)
۲۸. وجوب رد عین مال مسروقه ۱۳۹ (مسأله ۲۴۹)
۲۹. نرسیدن به حد نصاب مال مسروقه و حکم آن ۱۴۰-۱۳۹ (مسأله ۲۵۰)
۳۰. عفو سارق توسط مالباخته ۱۴۰ (مسأله ۲۵۱)
۳۱. جواز اقامه حد سرقت بدون درخواست شاکی ۱۴۱ (مسأله ۲۵۲)
۳۲. مالکیت سارق بر مال مسروقه ۱۴۱-۱۴۲ (مسأله ۲۵۳)
۳۳. استرداد مال بعد از سرقت از حرز ۱۴۲ (مسأله ۲۵۴)
۳۴. هتک حرز توسط چند نفر و خروج مال توسط یک نفر ۱۴۲ (مسأله ۲۵۵)
۳۵. رسیدن مال به حد نصاب در چند مرحله سرقت ۱۴۳ (مسأله ۲۵۶)
۳۶. تصرف در مال مسروقه و پایین آمدن از حد نصاب ۱۴۳ (مسأله ۲۵۷)
۳۷. بیرون آوردن مال با قورت دادن ۱۴۵-۱۴۳ (مسأله ۲۵۸)

سبب چهاردهم - فروش انسان آزاد

۱. قطع دست فروشنده انسان آزاد ۱۴۵ (مسأله ۲۵۹)

سبب پانزدهم - محاربه

۱. تعریف محاربه و مجازات آن در صور مختلف ۱۴۷-۱۴۵ (مسأله ۲۶۰)
۲. رسیدن به حد نصاب در محاربه شرط نیست ۱۴۷ (مسأله ۲۶۱)

۳. جواز قصاص محارب توسط ولی دم مقتول ۱۴۷ (مسأله ۲۶۲)
۴. عدم جواز تبدیل حد محارب به دیه ۱۴۸ (مسأله ۲۶۳)
۵. تبعید محارب در صورت زخمی کردن کسی ۱۴۸ (مسأله ۲۶۴)
۶. توبه محارب ۱۴۸ (مسأله ۲۶۵)
۷. لزوم پایین آوردن محارب از صلیب بعد از سه روز ۱۴۹ (مسأله ۲۶۶)
۸. نحوه تبعید محارب ۱۴۹-۱۵۰ (مسأله ۲۶۷)

سیب شانزدهم - ارتداد

۱. تعریف مرتد و انواع آن ۱۵۱-۱۵۳
۲. وجوب قتل مرتد فطری ۱۵۱
۳. امکان توبه مرتد ملی برخلاف فطری ۱۵۳
۴. شرایط تحقق ارتداد ۱۵۴ (مسأله ۲۶۸)
۵. وارث مرتد ملی کیست؟ ۱۵۴ (مسأله ۲۶۹)
۶. صغیر در کفر تابع پدرش نیست ۱۵۵ (مسأله ۲۷۰)
۷. ارتداد زن و حکم آن ۱۵۵-۱۵۷ (مسأله ۲۷۱)
۸. تکرار ارتداد و حکم آن ۱۵۷ (مسأله ۲۷۲)
۹. ملاک اسلام کافر، ادای شهادتین است ۱۵۸ (مسأله ۲۷۳)
۱۰. حکم نماز خواندن مرتد یا کافر اصلی ۱۵۹ (مسأله ۲۷۴)
۱۱. توبه مرتد ملی و دیوانه شدن او ۱۵۹ (مسأله ۲۷۵)
۱۲. عدم جواز ازدواج مرتد با مسلمان ۱۶۰ (مسأله ۲۷۶)
۱۳. قطع رابطه ولایت پدر بر فرزند با ارتداد پدر ۱۶۰ (مسأله ۲۷۷)
۱۴. طریق بازگشت از ارتداد ۱۶۰-۱۶۱ (مسأله ۲۷۸)
۱۵. قتل عمد مسلمان توسط مرتد ۱۶۱ (مسأله ۲۷۹)
۱۶. قتل مرتد ملی بعد از توبه کردن او ۱۶۱ (مسأله ۲۸۰)
۱۷. توبه مرتد فطری و حکم آن ۱۶۱-۱۶۲ (مسأله ۲۸۱)

فصل دوم: تعزیرات ۱۶۳

۱. جواز تعزیر مرتکب فعل حرام ۱۶۳ (مسأله ۲۸۲)
۲. راه ثبوت موجب تعزیر ۱۶۴ (مسأله ۲۸۲)
۳. مورد ثبوت تعزیر در زنا یا لواط ۱۶۴ (مسأله ۲۸۳)
۴. پاره کردن بکارت دختر ۱۶۵ (مسأله ۲۸۴)
۵. نحوه تنبیه و تعزیر کودک با تازیانه ۱۶۵-۱۶۶ (مسأله ۲۸۵)

۶. فروش شراب ۱۶۶-۱۶۷ (مسأله ۲۸۶)
۷. نیش قبر میت ۱۶۷ (مسأله ۲۸۷)
۸. تعزیر سارقى که دست راست و پای چپ ندارد ۱۶۷ (مسأله ۲۸۸)
۹. تعزیر مختلس، مستلب و کلاهبردار ۱۶۷ (مسأله ۲۸۹)
۱۰. آمیزش با حیوان ۱۶۸ (مسأله ۳۹۰)
۱۱. نجس کردن کعبه و مسجدالحرام ۱۶۹ (مسأله ۳۹۱)
۱۲. استمناء کردن ۱۷۰ (مسأله ۳۹۲)
۱۳. شهادت دروغ ۱۷۰ (مسأله ۳۹۳)
۱۴. ورود مرد بیگانه به خلوت زن ۱۷۰ (مسأله ۳۹۴)
۱۵. جواز قتل زانی به عنف توسط زن ۱۷۱ (مسأله ۳۹۵)
۱۶. دفاع مشروع در برابر سارق و متجاوز به حریم شخصی ۱۷۱-۱۷۲ (مسأله ۳۹۶)
۱۷. ضمان مدافع در صورت دفاع غیرمتعارف ۱۷۲ (مسأله ۳۹۷)
۱۸. دفاع مشروع در مقابل متجاوز به ناموس ۱۷۲ (مسأله ۳۹۸)
۱۹. چشم چرانی به خانه دیگران و حکم آن ۱۷۳ (مسأله ۳۹۹)
۲۰. قتل کسی با ادعای دفاع از مال و ناموس ۱۷۳-۱۷۴ (مسأله ۳۰۰)
۲۱. جواز دفاع برای حفظ جان و مال دیگری از حمله حیوان ۱۷۴ (مسأله ۳۰۱)
۲۲. کندن دندانهای فرد گاز گیرنده ۱۷۵ (مسأله ۳۰۲)
۲۳. جنایت متقابل دو نفر نسبت به یکدیگر ۱۷۵ (مسأله ۳۰۳)
۲۴. صدمه زدن و ادعای دفاع مشروع ۱۷۵ (مسأله ۳۰۴)
۲۵. دستمزد اجرا کننده حدود از بیت المال ۱۷۵-۱۷۶ (مسأله ۳۰۵)
۲۶. تطبیق با مواد قانونی ۱۷۷-۱۸۷

بخش دوم - دیات

- فصل اول - کلیات (دیه قتل، اقسام و موارد ثبوت آن) ۱۹۱
۱. تعریف دیه ۱۹۱
۲. موارد ثبوت دیه ۱۹۱ (مسأله ۳۰۰)
۳. انواع دیه قتل عمد ۱۹۴-۱۹۲ (مسأله ۳۰۱)
۴. مهلت پرداخت دیه در قتل عمد ۱۹۴ (مسأله ۳۰۲)
۵. دیه قتل شبه عمد ۱۹۶-۱۹۴ (مسأله ۳۰۳)
۶. مهلت پرداخت دیه قتل شبه عمد ۱۹۷ (مسأله ۳۰۴)
۷. فرار قاتل شبه عمد و حکم آن ۱۹۸ (مسأله ۳۰۵)

۸. دیه قتل خطای محض ۱۹۸ (مسأله ۲۰۶)
۹. دیه خطای محض از نوع شتر ۱۹۹ (مسأله ۲۰۷)
۱۰. قتل خطایی مسلمان در سرزمین کفر ۲۰۰ (مسأله ۲۰۸)
۱۱. تغلیظ دیه در ماههای حرام ۲۰۱ (مسأله ۲۰۹)
۱۲. کفار قتل خطایی ۲۰۱-۲۰۳ (مسأله ۲۰۹)
۱۳. عدم تغلیظ دیه در صدمات دون نفس ۲۰۳-۲۰۴ (مسأله ۲۰۹)
۱۴. تنصیف دیه زن ۲۰۵ (مسأله ۲۱۰)
۱۵. میزان دیه زنازاده ۲۰۵-۲۰۶ (مسأله ۲۱۱)
۱۶. دیه کافر ۲۰۷-۲۰۸ (مسأله ۲۱۲)
۱۷. دیه برده ۲۰۸ (مسأله ۲۱۳)
۱۸. جنایت بر برده توسط فرد آزاد ۲۰۸-۲۰۹ (مسأله ۲۱۴)
۱۹. ثبوت ارش در موارد عدم دیه مقتدر ۲۰۹-۲۱۰ (مسأله ۲۱۵)
۲۰. مرگ فرد در اثر اجرای حد تعزیر ۲۱۰ (مسأله ۲۱۶)
۲۱. ظهور فسق شهود بعد از قصاص قاتل ۲۱۰ (مسأله ۲۱۷)
۲۲. از بین بردن بکارت دختر ۲۱۰-۲۱۲ (مسأله ۲۱۸)
۲۳. اجبار زن غیرباکره به زنا ۲۱۲-۲۱۳ (مسأله ۲۱۹)
۲۴. مرگ زوجه در اثر تنبیه زوج ۲۱۳-۲۱۴ (مسأله ۲۲۰)
۲۵. مرگ بیمار در اثر عمل جراحی ۲۱۴ (مسأله ۲۲۱)
۲۶. قطع اعضای فرد به خطا و حکم آن ۲۱۵-۲۱۶ (مسأله ۲۲۲)
۲۱۷. فصل دوم - موجبات ضمان ۲۱۷
۱. قتل خطا با پرتاب تیر و ثبوت دیه ۲۱۷ (مسأله ۲۲۳)
۲. مرگ دیوانه یا کودک در اثر درمان پزشک ۲۱۷-۲۱۸ (مسأله ۲۲۴)
۳. تلف حیوان در حین درمان ۲۱۸ (مسأله ۲۲۴)
۴. عدم ضمان در صورت اخذ برائت از بیمار یا ولی او ۲۱۸ (مسأله ۲۲۴)
۵. مرگ طفل در اثر غلتیدن فرد روی او ۲۱۸-۲۱۹ (مسأله ۲۲۵)
۶. مرگ طفل در اثر غلتیدن دایه روی او ۲۲۰ (مسأله ۲۲۵)
۷. قتل زوج یا زوجه در اثر آمیزش خشونت‌آمیز ۲۲۱ (مسأله ۲۲۷)
۸. مرگ یا صدمه در اثر برخورد شی به صورت خطایی ۲۲۱-۲۲۳ (مسأله ۲۲۸)
۹. مرگ در اثر ترساندن و فریاد کشیدن ۲۲۳ (مسأله ۲۲۹)
۱۰. قتل بدون قصد قتل و حکم آن ۲۲۴ (مسأله ۲۳۰)
۱۱. مرگ دو نفر بالغ عاقل در اثر تصادف با یکدیگر ۲۲۴-۲۲۵ (مسأله ۲۳۲)

۱۲. برخورد دو اسب سوار با یکدیگر ۲۲۶-۲۲۵ (مسأله ۲۳۱)
۱۳. مرگ دو کودک در اثر برخورد با یکدیگر و ضمان عاقله ۲۲۶ (مسأله ۲۳۳)
۱۴. مرگ دو برده در اثر برخورد با هم ۲۲۶ (مسأله ۲۳۴)
۱۵. مرگ یک برده و آزاد در اثر برخورد با هم ۲۲۷-۲۲۶ (مسأله ۲۳۵)
۱۶. برخورد دو اسب سوار و مرگ یکی از آنها ۲۲۷ (مسأله ۲۳۶)
۱۷. مرگ زن باردار در اثر برخورد با دیگری ۲۲۸-۲۲۷ (مسأله ۲۳۷)
۱۸. مرگ عابر توسط تیرانداز به طور اتفاقی ۲۲۸-۲۲۹ (مسأله ۲۳۸)
۱۹. قطع اشتباهی اندام تناسلی طفل در حین ختنه ۲۲۹ (مسأله ۲۳۹)
۲۰. قتل فرد از طریق افتادن روی او از بلندی ۲۳۰ (مسأله ۲۴۰)
۲۱. سقوط بی‌اختیار بر روی کسی و مرگ او ۲۳۰ (مسأله ۲۴۱)
۲۲. هول دادن فرد بر روی کسی و مرگ او ۲۳۰-۲۳۱ (مسأله ۲۴۲)
۲۳. مرگ دختر یا افتادن از روی دوش دیگری در حین بازی ۲۳۱ (مسأله ۲۴۳)
۲۴. بیرون بردن کسی از منزل در شب و ضمان او ۲۳۲-۲۳۴
۲۵. تحویل طفل توسط دایه و انکار خانواده او ۲۳۴
۲۶. سپردن طفل توسط دایه به فرد دیگر ضمان او ۲۳۵
- ۲۳۶ **فصل سوم - فروع تسبیب**
۱. قتل مرد بیگانه که همراه زن وارد خانه او شده ۲۳۶ (مسأله ۲۴۴)
۲. برخورد فرد به سنگ و ضمان واضع سنگ ۲۳۷-۲۳۶ (مسأله ۲۴۵)
۳. مرگ در اثر سقوط در چاه و ضمان حافر ۲۳۷ (مسأله ۲۴۶)
۴. غرق شدن کودک و ضمان معلم شنا ۲۳۸ (مسأله ۲۴۷)
۵. شرکت چندین نفر در قتل خطایی یک نفر ۲۳۸ (مسأله ۲۴۸)
۶. غرق کردن کشتی در اثر تعمیر آن در دریا ۲۳۹ (مسأله ۲۴۹)
۷. مرگ انسان یا حیوان در اثر ریزش دیوار ۲۳۹ (مسأله ۲۵۰)
۸. مرگ ناشی از سقوط ناودان یا بالکن ۲۴۰ (مسأله ۲۵۱)
۹. حکم سرایت آتش به ملک دیگری ۲۴۰-۲۴۱ (مسأله ۲۵۲)
۱۰. انداختن پوست موز و ... در راه و لغزیدن فرد ۲۴۱ (مسأله ۲۵۳)
۱۱. مرگ انسان یا حیوان در اثر سقوط چیزی از روی دیوار ۲۴۱ (مسأله ۲۵۴)
۱۲. ضمان صاحب حیوان وحشی و هار ۲۴۱-۲۴۳ (مسأله ۲۵۵)
۱۳. تخریب مزرعه توسط حیوانات و حکم آن ۲۴۳ (مسأله ۲۵۶)
۱۴. حکم صدمه زدن حیوانی به حیوان دیگر ۲۴۴ (مسأله ۲۵۷)
۱۵. ورود فرد به منزل کسی و صدمه دیدن توسط سگ صاحبخانه ۲۴۴-۲۴۵ (مسأله ۲۵۸)

۱۶. تلف کردن مال غیر توسط گربه خانگی ۲۴۵ (مسأله ۲۵۹)
۱۷. ضمان سوار و افسارکش حیوان نسبت به صدمات وارد شده ۲۴۵-۲۴۸ (مسأله ۲۶۰)
۱۸. ضمان راکب حیوان در صورت توقف حیوان و ورود صدمه ۲۴۸ (مسأله ۲۶۱)
۱۹. مرگ فرد توسط حیوان در حالیکه دو نفر سوار بر آن باشند ۲۴۹ (مسأله ۲۶۲)
۲۰. رم دادن حیوان و مرگ راکب در اثر سقوط ۲۴۹ (مسأله ۲۶۳)
۲۱. مرگ فرد بوسیله حیوان در حالیکه برده سوار بر آن بوده ۲۴۹-۲۵۰ (مسأله ۲۶۴)
۲۲. ترساندن فرد با شمشیر و فرار و سقوط او در چاه ۲۵۰-۲۵۱ (مسأله ۲۶۵)
۲۳. سوار کردن کودک بر حیوان بدون اذن ولی و سقوط او ۲۵۱ (مسأله ۲۶۶)

فصل چهارم - فروع تراجم ۲۵۲

۱. قتل فرد به مباشرت یکی و تسبیب دیگری ۲۵۲-۲۵۳ (مسأله ۲۶۷)
۲. حفر چاه در ملک خود و سقوط کسی در آن ۲۵۳ (مسأله ۲۶۸)
۳. اجتماع دو سبب در قتل فرد ۲۵۴ (مسأله ۲۶۹)
۴. حفر عدوانی چاه و سقوط دو نفر در آن ۲۵۴ (مسأله ۲۷۰)
۵. انداختن مال خود در دریا به دستور کسی و ضمان او ۲۵۵ (مسأله ۲۷۱)
۶. پرتاب مال در دریا و ضمانت آمر و مسافرین کشتی ۲۵۵-۲۵۶ (مسأله ۲۷۲)
۷. سقوط کسی در چاه و آویزان شدن به دیگری و مرگ همه آنها ۲۵۶-۲۵۷ (مسأله ۲۷۳)
۸. کشیدن چندین نفر به داخل چاه و مرگ آنها در اثر سقوط ۲۵۸-۲۵۹ (مسأله ۲۷۵ و ۲۷۴)

فصل پنجم - دیات اعضا ۲۶۰

۱. دیه قطع عضو و تعریف ارش ۲۶۰-۲۶۱ (مسأله ۲۷۶)
۲. دیه موی سر و ابروی زن و مرد ۲۶۱-۲۶۴
۳. دیه چشم، پلک و مژه‌ها ۲۶۴-۲۶۶
۴. عدم تداخل دیه چشم و پلکها ۲۶۶ (مسأله ۲۷۷)
۵. کندن چشم سالم فرد اعور (یک چشم) ۲۶۶-۲۶۸ (مسأله ۲۷۸)
۶. کندن حدقه چشم و انکار بینایی او توسط جانی ۲۶۸-۲۶۹ (مسأله ۲۷۹)
۷. دیه بینی ۲۶۹
۸. دیه قطع هر سوراخ از بینی ۲۷۰-۲۷۱ (مسأله ۲۸۰)
۹. دیه دو گوش ۲۷۲
۱۰. دیه دو لب ۲۷۲-۲۷۴
۱۱. دیه زبان ۲۷۴-۲۷۷
۱۲. تعداد حروف الفبا (معجم) ۲۷۷ (مسأله ۲۸۱)

۱۳. قطع مقداری از زبان سالم ۲۷۸ (مسأله ۲۸۲)
۱۴. بازگشت گویایی بعد از گرفتن دیه ۲۷۸ (مسأله ۲۸۳)
۱۵. قطع یک طرف زبان ذی طرفین ۲۷۹ (مسأله ۲۸۴)
۱۶. قطع زبان کودک ۲۷۹ (مسأله ۲۸۵)
۱۷. دیه دندان‌ها ۲۷۹-۲۸۱
۱۸. دیه لق شدن و سیاه شدن دندان ۲۸۱-۲۸۲ (مسأله ۲۸۶)
۱۹. ثبوت دیه در کندن دندان از ریشه یا شکستن تاج دندان ۲۸۳-۲۸۴ (مسأله ۲۸۷)
۲۰. دیه کندن یا شکستن دندان کودک ۲۸۴ (مسأله ۲۸۸)
۲۱. ثبوت ارش در کندن دندان کاشته شده ۲۸۴-۲۸۵ (مسأله ۲۸۹)
۲۲. دیه استخوان فک (آرواره) ۲۸۵
۲۳. دیه دو دست ۲۸۵
۲۴. حکم قطع دست از مچ و مقداری از ساعد ۲۸۶ (مسأله ۲۹۰)
۲۵. روئیدن دو دست بر روی یک ساعد و قطع یکی از آنها ۲۸۷-۲۸۶ (مسأله ۲۹۱)
۲۶. قطع دست اضافی و اصلی ۲۸۷ (مسأله ۲۹۲)
۲۷. قطع ساعد فاقد کف ۲۸۷ (مسأله ۲۹۳)
۲۸. دیه انگشتان ۲۸۷-۲۸۸
۲۹. تقسیم دیه هر انگشت بر بندهای آن ۲۸۸-۲۸۹ (مسأله ۲۹۴)
۳۰. دیه کندن ناخن دست ۲۸۹ (مسأله ۲۹۵)
۳۱. دیه کندن ناخن پا ۲۸۹-۲۹۰ (مسأله ۲۹۶)
۳۲. دیه قطع انگشت اضافی ۲۹۰ (مسأله ۲۹۷)
۳۳. دیه نخاع ۲۹۱
۳۴. دیه پستان ۲۹۱-۲۹۲
۳۵. دیه قطع نوک پستان مرد و زن ۲۹۲ (مسأله ۲۹۸)
۳۶. دیه قطع آلت تناسلی مرد ۲۹۲-۲۹۳
۳۷. دیه قطع قسمتی از ختنه‌گاه (حشفه) ۲۹۳ (مسأله ۲۹۹)
۳۸. قطع قسمتی از ختنه‌گاه توسط یک نفر و باقیمانده آن توسط دیگری ۲۹۳ (مسأله ۳۰۰)
۳۹. دیه قطع آلت عنین ۲۹۳ (مسأله ۳۰۱)
۴۰. دیه قطع بیضه‌ها ۲۹۳-۲۹۴ (مسأله ۳۰۲)
۴۱. دیه قطع آلت تناسلی زن ۲۹۴-۲۹۵
۴۲. دیه نشیمن‌گاه ۲۹۵
۴۳. دیه دو پا ۲۹۵

۴۴. دیه کامل در قطع انگشتان پا. ۲۹۵ (مسأله ۳۰۳)
۴۵. قطع دو ساق یا دوران پا. ۲۹۶ (مسأله ۳۰۴)
۴۶. دیه اعضای زن، ذمی و برده. ۲۹۶ (مسأله ۳۰۵)
۴۷. تنصیف دیه زن پس از رسیدن به ثلث دیه مرد. ۲۹۷-۲۹۸ (مسأله ۳۰۶)
- فصل ششم: دیه شکستگی و کوبیدگی استخوانهای بدن. ۲۹۹**
۱. دیه شکستن و کوفتگی استخوان. ۲۹۹-۳۰۰ (مسأله ۳۰۷)
۲. دیه شکستن و خم شدن پشت. ۳۰۰ (مسأله ۳۰۸)
۳. شکستن کمر و بهبود بدون عیب آن. ۳۰۰-۳۰۱ (مسأله ۳۰۹)
۴. شکستن کمر و فلج شدن پاها. ۳۰۱ (مسأله ۳۱۰)
۵. شکستن کمر و از بین رفتن قدرت جماع. ۳۰۱ (مسأله ۳۱۱)
۶. دیه موضعه پشت و جابجایی استخوان آن. ۳۰۱ (مسأله ۳۱۲)
۷. شکستن استخوان ترقوه. ۳۰۲ (مسأله ۳۱۳)
۸. دیه دنده‌های محیط بر قلب. ۳۰۲-۳۰۳ (مسأله ۳۱۴)
۹. دیه دنده‌های غیر محیط بر قلب. ۳۰۳ (مسأله ۳۱۴)
۱۰. دیه خرد شدن سینه. ۳۰۳ (مسأله ۳۱۶)
۱۱. شکستن استخوان شانه. ۳۰۴ (مسأله ۳۱۷)
۱۲. دیه شکستن استخوان بازو و جوش خوردن آن. ۳۰۴ (مسأله ۳۱۸)
۱۳. دیه شکستن استخوان ساعد. ۳۰۴ (مسأله ۳۱۹)
۱۴. دیه شکستن آرنج. ۳۰۵ (مسأله ۳۲۰)
۱۵. دیه استخوان زند. ۳۰۶ (مسأله ۳۲۱)
۱۶. خرد شدن استخوان زند. ۳۰۶ (مسأله ۳۲۲)
۱۷. دیه کف دست. ۳۰۶ (مسأله ۳۲۳)
۱۸. دیه شکستن انگشت شست. ۳۰۷ (مسأله ۳۲۴)
۱۹. دیه شکستن استخوانهای چهار انگشت دست غیر از شست. ۳۰۷ (مسأله ۳۲۵)
۲۰. دیه شکستن بند اول انگشت شست. ۳۰۷-۳۰۸ (مسأله ۳۲۶)
۲۱. دیه شکستگی بندهای چهار انگشت. ۳۰۸ (مسأله ۳۲۷)
۲۲. شکستن بند وسط انگشت. ۳۰۸ (مسأله ۳۲۸)
۲۳. دیه بند بالای چهار انگشت. ۳۰۸-۳۰۹ (مسأله ۳۲۹)
۲۴. دیه شکستگی لگن. ۳۰۹ (مسأله ۳۳۰)
۲۵. دیه شکستگی ران. ۳۱۰ (مسأله ۳۳۱)
۲۶. دیه شکستگی زانو. ۳۱۰-۳۱۱ (مسأله ۳۳۲)

۲۷. ديه ساق پا ۳۱۱ (مسأله ۳۲۳)
 ۲۸. ديه قوزک پا ۳۱۱ (مسأله ۳۲۴)
 ۲۹. ديه قدم پا ۳۱۲ (مسأله ۳۳۵)
 ۳۰. ديه شکستگی انگشت شست پا ۳۱۲-۳۱۳ (مسأله ۳۳۶)
 ۳۱. ديه شکستگی مفصل آخر انگشتان ۳۱۴-۳۱۳ (مسأله ۳۳۷)
 ۳۲. فرو رفتن چیز نوک تیز در بدن ۳۱۵ (مسأله ۳۳۸)
 ۳۳. ديه زخم که بهبود نیابد ۳۱۵ (مسأله ۳۳۹)
 ۳۴. جمع دیات در صدمات مختلف و یا تداخل دیات ۳۱۵-۳۱۶ (مسأله ۳۴۰)

فصل هفتم: ديه زوال منافع ۳۱۷

۱. ديه عقل ۳۱۷-۳۱۸
 ۲. ديه نقصان عقل ۳۱۹ (مسأله ۳۴۱)
 ۳. زخمی که عقل را نیز زایل می‌کند ۳۱۹ (مسأله ۳۴۲)
 ۴. ديه شنوایی ۳۱۹-۳۲۱
 ۵. ادعای نقصان شنوایی از سوی بزه‌دیده ۳۲۱-۳۲۲ (مسأله ۳۴۳)
 ۶. قطع دو گوش و از بین رفتن شنوایی، عدم تداخل دیات ۳۲۳ (مسأله ۳۴۴)
 ۷. ديه بینایی ۳۲۴-۳۲۵
 ۸. اختلاف جانی و مجنی علیه در بازگشت بینایی ۳۲۶ (مسأله ۳۴۵)
 ۹. انکار ادعای شاکي مبنی بر نقصان بینایی و انجام آزمایش ۳۲۶-۳۲۸ (مسأله ۳۴۶)
 ۱۰. عدم جواز آزمایش دید چشم در روز ابری ۳۲۸-۳۲۹ (مسأله ۳۴۷)
 ۱۱. ديه بویایی ۳۲۹
 ۱۲. ادعای کاهش بویایی از سوی شاکي ۳۲۹-۳۳۰ (مسأله ۳۴۸)
 ۱۳. بازگشت بویایی بعد از اخذ ديه ۳۳۰ (مسأله ۳۴۹)
 ۱۴. از بین رفتن بویایی به همراه قطع بینی ۳۳۰ (مسأله ۳۵۰)
 ۱۵. ديه گویایی ۳۳۰-۳۳۱
 ۱۶. ادعای از بین رفتن گویایی ۳۳۱ (مسأله ۳۵۱)
 ۱۷. سنگین شدن زبان در اثر ضربه ۳۳۲ (مسأله ۳۵۲)
 ۱۸. شرکت دو نفر در از بین بردن گویایی ۳۳۲ (مسأله ۳۵۳)
 ۱۹. از بین بردن گویایی و سپس قطع زبان ۳۳۲ (مسأله ۳۵۴)
 ۲۰. کج شدن گردن ۳۳۲-۳۳۳
 ۲۱. شکستگی استخوان نشیمنگاه ۳۳۳
 ۲۲. بی‌اختیاری در ادرار ۳۳۳

۲۳	دیه صوت.....	۳۳۴
۲۴	فتق بیضه.....	۳۳۴
۲۵	از بین رفتن انزال منی.....	۳۳۵
۲۶	لگدمال کردن شکم فرد.....	۳۳۶
۲۷	پاره کردن مثانه دختر باکره.....	۳۳۶
۲۸	افضاء زن.....	۳۳۷-۳۳۸ (مسأله ۳۵۵)
۲۹	افضاء زن با اکراه و اجبار.....	۳۳۹ (مسأله ۳۵۶)
۳۰	جمع شدن لبها.....	۳۴۰
۳۱	فلیح اعضای بدن.....	۳۴۰-۳۴۱
۳۲	دیه شکافتن دندان.....	۳۴۱-۳۴۲ (مسأله ۳۵۷)

فصل هشتم: دیه جراحات سر و صورت

۱	تعریف شجاج.....	۳۴۳
۲	حارصه.....	۳۴۳
۳	دامیه و باضعه.....	۳۴۴
۴	سمحاق، موضعه، هاشمه.....	۳۴۴-۳۴۶
۵	منقله، مأمومه.....	۳۴۶
۶	حکم مراتب مختلف زخم مأمومه.....	۳۴۷-۳۴۶ (مسأله ۳۵۸)
۷	متصل کردن دو موضعه به یکدیگر.....	۳۴۷-۳۴۸ (مسأله ۳۵۹)
۸	اختلاف عمق یک زخم.....	۳۴۹ (مسأله ۳۶۰)
۹	جراحت دو عضو از یک شخص.....	۳۴۹ (مسأله ۳۶۱)
۱۰	تبدیل زخم خفیف تر به زخم عمیق تر.....	۳۵۰ (مسأله ۳۶۲)
۱۱	دیه جائفه.....	۳۵۱-۳۵۰ (مسأله ۳۶۳)
۱۲	تبدیل زخم به جائفه.....	۳۵۱-۳۵۲ (مسأله ۳۶۴)
۱۳	دیه مراتب جائفه.....	۳۵۲ (مسأله ۳۶۵)
۱۴	حکم باز کردن جائفه بغیبه شده.....	۳۵۲ (مسأله ۳۶۶)
۱۵	حکم ورود شئی تیز به بدن و خروج از طرف دیگر.....	۳۵۳-۳۵۲ (مسأله ۳۶۷)
۱۶	دیه سوراخ کردن گوش.....	۳۵۴ (مسأله ۳۶۸)
۱۷	دیه شکستگی بینی.....	۳۵۴ (مسأله ۳۶۹)
۱۸	دیه شکستگی بینی در صورت بهبود آن.....	۳۵۵ (مسأله ۳۷۰)
۱۹	دیه سوراخ شدن بینی.....	۳۵۶-۳۵۵ (مسأله ۳۷۱)
۲۰	دیه شکافتن لب.....	۳۵۶ (مسأله ۳۷۲)

۲۱. ديه سيلی زدن به صورت (مسأله ۳۷۳)
 ۲۲. ديه سوراخ شدن گونه (مسأله ۳۷۴)
 ۲۳. يکسان بودن ديه جراحت سر و صورت (مسأله ۳۷۵)

فصل نهم: ديه جنين ۳۵۹

۱. ديه مراحل مختلف جنين (مسأله ۳۷۶)
 ۲. زمانبندی مراحل مختلف جنين (مسأله ۳۷۷)
 ۳. ديه جنين کافر ذمی (مسأله ۳۷۸)
 ۴. ديه جنين مملوک (مسأله ۳۷۹)
 ۵. ديه جنينهای متعدد (مسأله ۳۸۰)
 ۶. سقط جنين قبل از دمیدن روح (مسأله ۳۸۱)
 ۷. قتل زن باردار و مرگ جنين او (مسأله ۳۸۲)
 ۸. سقط جنين توسط مادر (مسأله ۳۸۳)
 ۹. ديه قطع اعضای جنين و جراحت آن (مسأله ۳۸۴)
 ۱۰. ديه عزل منی در حال جماع (مسأله ۳۸۵)
 ۱۱. ديه جنين ناشی از زنا (مسأله ۳۸۶)
 ۱۲. سقط جنين زن ذمی بعد از مسلمان شدن او (مسأله ۳۸۷)
 ۱۳. سقط جنين کنيز بعد از آزاد شدن او (مسأله ۳۸۸)
 ۱۴. سقط خطایی جنين و اختلاف در ولوج روح (مسأله ۳۸۹)
 ۱۵. مرگ جنين در اثر ضربه وارد شده به مادر (مسأله ۳۹۰)
 ۱۶. سقط جنين و کشتن آن بعد از خروج از رحم (مسأله ۳۹۱)
 ۱۷. سقط جنيني که انتساب او به کافر يا مسلمان مردد است (مسأله ۳۹۲)
 ۱۸. مسئول پرداخت ديه جنایت بر جنين (مسأله ۳۹۳)
 ۱۹. جنایت بر ميت (مسأله ۳۹۴)

فصل دهم: جنایت بر حيوان ۳۸۱

۱. تذکيه حيوان بدون اذن صاحبش و ضمان آن (مسأله ۳۹۵)
 ۲. جنایت بر حيوان غير قابل تذکيه (مسأله ۳۹۶)
 ۳. ضمان قتل سگها (مسأله ۳۸۵-۳۸۸)

فصل يازدهم: كفاره قتل ۳۸۹

۱. موارد ثبوت كفاره بر قاتل (مسأله ۳۹۷)
 ۲. ثبوت كفاره بر قتل مسلمان، مطلق است (مسأله ۳۹۸)
 ۳. شرکت در قتل و ثبوت كفاره در آن (مسأله ۳۹۹)

۴. عدم سقوط کفارہ با عفو قاتل یا صلح بردیہ ۳۹۲-۳۹۱ (مسأله ۴۰۰)
۵. عدم وجوب کفارہ بر کودک و مجنون ۳۹۳-۳۹۲ (مسأله ۴۰۱)
- فصل دوازدهم: عاقله و احکام آن** ۳۹۴
۱. تعریف عاقله ۳۹۶-۳۹۴ (مسأله ۴۰۲)
۲. ثروتمند بودن در عاقله شرط نیست ۳۹۷-۳۹۶ (مسأله ۴۰۳)
۳. عدم دخول اهالی شهر تحت عنوان عاقله ۳۹۷ (مسأله ۴۰۴)
۴. عدم تفاوت بین خویشان ابوینی و ابی تنها ۳۹۷ (مسأله ۴۰۵)
۵. مولا، عاقله برده آزاد شده‌اش می‌باشد ۳۹۸-۳۹۷ (مسأله ۴۰۶)
۶. حکم قاتلی که عاقله نداشته باشد ۳۹۸ (مسأله ۴۰۷)
۷. میزان مسئولیت عاقله در جنایات خطایی ۳۹۹ (مسأله ۴۰۸)
۸. عاقله، مسئول جنایات فرد نابینا ۴۰۰-۳۹۹ (مسأله ۴۰۹)
۹. مهلت پرداخت دیه توسط عاقله ۴۰۱-۴۰۰ (مسأله ۴۱۰)
۱۰. عدم اختصاص مهلت‌های تعیین شده به دیه مقدر ۴۰۱ (مسأله ۴۱۱)
۱۱. دیه جنایت خطایی کافر ذمی ۴۰۲ (مسأله ۴۱۲)
۱۲. موارد عدم مسئولیت عاقله در جنایت خطایی ۴۰۲ (مسأله ۴۱۳)
۱۳. عاقله فقط در خطای محض مسئولیت دارد ۴۰۳ (مسأله ۴۱۴)
۱۴. عاقله ضامن خودزنی یا خودکشی خطایی نیست ۴۰۳ (مسأله ۴۱۵)
۱۵. مسئول جنایت مملوک کیست؟ ۴۰۳ (مسأله ۴۱۶)
۱۶. موارد ثبوت دیه بر امام (ع) ۴۰۵-۴۰۳ (مسأله ۴۱۷)
۱۷. مرگ عاقله و سقوط مسئولیت دیه از عهده او ۴۰۶ (مسأله ۴۱۸)
۱۸. کیفیت تقسیم دیه بر عاقله ۴۰۶ (مسأله ۴۱۹)
۱۹. عدم تفاوت بین خویشان نزدیک و دور ۴۰۷ (مسأله ۴۲۰)
۲۰. سقوط دیه از فرد ناتوان ۴۰۷ (مسأله ۴۲۱)
۲۱. غیبت برخی از عاقله و حکم آن ۴۰۷ (مسأله ۴۲۲)
۲۲. ابتدای مهلت‌های پرداخت دیه ۴۰۸-۴۰۷ (مسأله ۴۲۳)
۲۳. شک در اینکه آیا فرد جزء عاقله هست یا خیر؟ ۴۰۸ (مسأله ۴۲۴)
۲۴. قتل عمد از موانع ارث ۴۰۸ (مسأله ۴۲۵)
۲۵. دیه مقتولی که وارث ندارد ۴۰۹-۴۰۸ (مسأله ۴۲۵)
۲۶. عاقله ضامن جنایات عبد و حیوان نیست ۴۰۹ (مسأله ۴۲۶)
۲۷. حکم جنایت خطایی ذمی بر مسلمان و بالعکس ۴۱۰-۴۰۹ (مسأله ۴۲۷)
۲۸. پرتاب تیر توسط صغیر و مرگ مضروب بعد از بلوغ او ۴۱۰ (مسأله ۴۲۸)
- تطبیق با مواد قانونی ۴۲۷-۴۱۱